

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת וירא, תשפ"ה

זמני כניסת שבת

Baltimore, MD - 4:33	Minneapolis, MN - 4:25
Brooklyn, NY - 4:19	Miami, FL - 5:13
Chicago, IL - 4:09	Monsey, NY - 4:18
Houston, Texas - 5:07	Montreal, Quebec - 4:05
Johannesburg, S. Africa - 6:16	Passaic, NJ - 4:19
Lakewood/Deal, NJ - 4:21	Toronto, Ontario - 4:33
London, UK - 3:55	Yerushalayim - 4:04
Los Angeles, CA - 4:30	Zurich, Switzerland - 4:31

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצור שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ביקור חולים

סוטה י"ד מה ה' מבקר חולים דכתיב וירא אליו ה' אף אתה בקר חולים. וע' רמב"ם פי"ד מאבל ה"א כתב וז"ל מ"ע של דבריהם לבקר חולים ולנחם אבלים ולהוציא המת ולהכניס הכלה וללות האורחים ולהתעסק בכל צרכי הקבורה וכו' ולקבור וכו' אע"פ שכל מצות אלו מדבריהם הרי הן בכלל ואהבת לרעך כמוך עכ"ל.

וצ"ע אמאי כתב רק מדרבנן. ולכא' י"ל בכוונת הרמב"ם דהרי איתא שם בב"מ ילכו זה ביקור חולים, היינו גמילות חסדים (שדרשו מדכתיב את הדרך), לא נצרכה אלא לבן גילו וכו', בה זו קבורה, היינו גמילות חסדים (שדרשו מדכתיב את הדרך), לא נצרכה אלא לזקן ואינו לפי כבודו. ומבואר בגמ' דדרש מקרא דקמ"ל ביקור חולים אפילו לבן גילו וקבורה אפילו לזקן ואינו לפי כבודו. ודינים אלו ס"ל דחייב בהם מדרבנן, וכונת הרמב"ם דעיקר המצוה חייב מה"ת אלא שיש בזה מצוה דרבנן דכולל עוד אופנים שאין בהם חיוב מה"ת.

וכע"ז מבואר בפחד"י פסח מאמר י"ח בכוונת הגמ'.

(ובעיקר דברי פחד"י הנ"ל, ע' מה שהוסיף באגרות פחד"י ל"ג בסופו בענין בן גילו דא"א למחול כי הוי בכלל חובל בעצמו).

וע' נדרים ל"ט ע"ב ביקור חולים אין לה שיעור, ואביי מפרש אפילו גדול מחויב לבקר את הקטן, והק' שם בשיטה מקובצת הרי זקן ואינו לפי כבודו דרשינן בב"מ ל' ע"ב דפטור מהשבת אבידה ואמאי חייב כאן, ות"י דילפינן מה' שבא לבקר את אברהם.

והקשה עליו הח"ח בס' אהבת חסד ח"ג פ"ב בהג"ה, דבב"מ ל' ע"ב אמרו בגמ' דהחידוש של ביקור חולים הוא אפילו בבן גילו שנוטל א' מששים של חוליו, והחידוש של מצות קבורה הוא דחייב אפילו זקן ואינו לפי כבודו, א"כ משמע דרק בקבורה יש חידוש שחייב זקן ואינו לפי כבודו ולא בביקור חולים.

ות' אשר לשלמה מועד ז' דבאמת במצות ביקור חולים מצינו שני מקורות, חדא בסוטה י"ד ע"א דכתיב אחרי ה' אלקיכם תלכו, הלך אחר מדותיו של ה', מה ה' ביקר חולים אף אתה בקר חולים. ועוד מצינו בב"מ ל' ע"ב דכתיב והודעת להם את הדרך ילכו, זה ביקור חולים. וכתב אשר לשלמה דמצות והלכת בדרכיו הוא בין אדם למקום ואינו מחמת טובת חברו, משא"כ והודעת להם הוא לטובת חברו.

ולפי"ז יש ליישב קו' הח"ח, דבדואי מדין והלכת בדרכיו חייב גם זקן ואינו לפי כבודו, אבל אין זה מדין בין אדם לחברו דבזה פטור זקן, ורק בקבורה יליף הגמ' בב"מ דחייב גם מטעם בין אדם לחברו.

מעין זה אצל ר' נחום, פעמים רבות בא בחור או אברך ואמר משהו סתום וחתום ומגומגם, ור' נחום אמר לו יפה אתה אומר, כוונתך כך וכך, עד שאירע ההבחור לא הבין מה שהסביר לו ושאל: רגע, מה אני אומר? ר' נחום נתן לו הכל. אברכים היו חייבים לומר חידו"ת לסבא וצ"ל כל חודש, כמה פעמים אברך לא היה לו מה לומר ובא לר' נחום עם קושיא והתחלה של תירוץ, אמר לו ר' נחום, כך וכך אפשר להסביר דברך, ויש לומר כן, ויש להקשות כך, עד שיצא לאותו אברך חידו"ת שלם כשהוא משוכנע שהוא עצמו חידשו. זו עין טובה. יותר מזה, זהו "ואנכי עפר ואפר".

מ"מ קבוע היה לו עם הרב אברמסקי וצ"ל, מעולם לא אמר דבר מעצמו, כל השיח היה בדברי הגרי"א. גם כשהיו לו מהלכים שלמים באותו ענין, הצניע עצמו לגמרי. כך גם עם אאמור"ר וצ"ל, אחר כל שיעור נכנס ודן עמו, אולי כך ואולי יש לומר כך, אך מעולם לא הראה האוצרות שיש לו עצמו. הצניע את עולמו הפנימי למר.

למעשה יוצא שלא הכירוהו כלל.

מתוך הספד מרן ר"ה הגאון הרב רפאל שמואלביץ זצלה"ה בהלווית גיסו מרן רה"י הגאון הרב נחום פרוצוביץ זצלה"ה י"ח במרחשוון תשמ"ז

מנן ראש הישיבה הגאון רבי אברהם צבי קמאי זצוק"ל הי"ד

מנן ראש הישיבה הגאון רבי אברהם צבי קמאי זצוק"ל הי"ד אשר כונה ה"אפטייקער" [-הרוקח] נודע כתלמיד חכם מופלג. לאחר פטירת רבה של קיידאן, הגאון הרב שמחה זלמן טרויב זצ"ל, אשר בימי חייו התייגע אתו בענייני הלכה ובשאר ענייני העיר, היה טבעי שהגרא"צ ימלא את מקומו. הגרא"צ סירב לקבל את משרת הרבנות בטענה שרוב שנות חייו עברו עליו כרוקח 'פשוט' ואין הוא רוצה לעת זקנתו ליטול על כתפיו משרת רבנות. אולם לאחר הפצרות מרובות של אנשי העיר ושל בני משפחתו נאות לקבל על עצמו את המשימה, אך בתנאי שלא יהנה מהרבנות, אלא ימשיך להתפרנס מבית המרקחת.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה נחשדו היהודים בריגול לטובת גרמניה. הגרא"צ נאלץ לנדוד בראש קהילתו והתיישב בעיר ברדיאנסק שבאוקריינה.

בימי המלחמה נותק קשר המכתבים בינו לבין אביו מרן רה"י ואב"ד מיר הגאון רבי אליהו ברוך זצוק"ל. לילה אחד, ללא הודעה מוקדמת, קם הגרא"צ והודיע לבני ביתו כי הוא נוסע לאביו למינסק. לאחר נסיעה מסוכנת בין גייסות המלחמה הגיע הגרא"צ למינסק, שם זכה להיות ברעיו האחרונים של אביו. ויהי הדבר לפלא.

בעיצומה של הלווית אביו, בנוכחות כל גדולי ישראל שהיו פליטי מלחמה במינסק, הכריז הגאון רבי אליעזר רבינוביץ זצ"ל, אב"ד מינסק, על מינויו של הגרא"צ למ"מ אביו כאב"ד וכראש הישיבה במיר. משהוטלה עליו המשימה, נסע ישירות למיר לעמוד בראשות הישיבה ובראש קהילתו החדשה כדי להיות עמם בימי המלחמה בשעת צרתם. כך עברו עליו ימי המלחמה כאשר הוא מנותק ממשפחתו שנשארה בברדיאנסק.

מאותו יום נשא בעול הנהגת קהילה במיר ולא עזב את צאן מרעיתו. כך גם בימי הזעם של מלחמת העולם השנייה, כאשר הישיבה כולה נדדה ממיר וניצלה, סירב רה"י לעזוב את בני קהילתו ונשאר עמם לעודדם ולחזקם עד היום המר י"ח במרחשוון (י"א י"ט במרחשוון) תש"ב, אז נעק"ד ע"י הנאצים ימ"ש בראש בני קהילתו. הי"ד. תנב"ה.

עמלה של תורה

מעשה יש להבין מה טעם מדה זו של חסד נתלית באברהם אבינו יותר מאשר בנח, הלא היו עוסקים הם בחסד כל ימיהם בתיבה, וכמו שאמר שם בן נח היה זה חסד במסירות נפש שכן "לא היינו ישנים, אלא נותנים היינו לפני זה ולפני זה" ומדוע א"כ מדה זו של חסד נקראת מדתו של אברהם אבינו יותר מאשר מדתו של נח, ובפרט יש להוסיף בזה ע"פ האמור שאברהם אבינו למד זה משם בן נח.

מרורין כזית בידך

ביאור הדברים כך הוא, דאכן חלוק הוא ושונה מעשה החסד של נח ממעשה החסד של אברהם אבינו, כפי שיתבאר. דאצל נח אנו מוצאים ששלח את היונה ובשובה אל התבה (בראשית ח' י"א) "ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ" ודרשו ע"ז חז"ל (עירובין י"ח ע"ב) "א"ר ירמיה בן אלעזר מאי דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה אמרה יונה לפני הקב"ה רבש"ע יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין בידי בשר ודם". ולכא' יק' מאוד דבר כוונת היונה שכן עץ זית זה מי נטעו, השקוהו וטפחו, הלא גם כן זה ממלאכת בשר ודם, ומה א"כ מכוון באמירתה 'יהיו מזונותי מרורין כזית בידך ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם'.

על כן בהכרח הוא שחלוק הוא מעשה החסד של נח ממעשה החסד של אברהם אבינו, אכן נח עמד בראש מפעל חסד עצום מאוד, וכמאמר שם בנו "לא היינו ישנים" וכל העת היו נותנים לפני זה ולפני זה, אולם עם כל גדולת המפעל האדיר של חסד זה, הרי שהיה נח 'עומד' שם מאחרי מפעלו הכביר, היה זה מפעלו שלו. מה שאין כן אצל אברהם היה מאכיל ומשקה גם כן ללא הרף, אך לא משלו היה הוא נותן, כי אם משל הקב"ה והוא רק מעין שמש הממלא תפקידו, באהבתו את החסד היה אברהם אבינו 'מחוץ לעסק' כלומר כל כך אהב זאת שלא הרגיש כלל כי מפעל זה שלו הוא, וכי כלל אין זה הוא ה'נותן' זו אהבת החסד.

והיונה לפרט זה הייתה מכוונת, אכן גם עץ הזית נטעו אדם וטפחו, אך אמרה כי מעולה הוא הזית, שכן אין עומד מאחוריו האדם בעל מפעל החסד, הרי הוא מחסדו של הקב"ה, וזה עדיף לה מאשר יהיו מזונותיה מתוקין כדבש אך בידי בשר ודם, היינו שאם נותן הוא ומפעיל עסק גדול כזה של חסד ודואג לכולם, אך מעל כל זאת הוא 'נוכח' וקיים שהוא ה'נותן' הרי עדיף לה בטעמו של הזית הבא בלא זה.

נתינה כזו, חפה מכל נגיעה, חסד שלם הוא, זה חסדו של אברהם, על כן זו מדתו היא 'חסד לאברהם' בריתו היא קרויה, שכן נתעלה בה לעשותה בשלימות, שכל לא יהיו מבחינים בו,

כתיב (י"ח א') "וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה" וכו' ופרש"י "פתח האהל לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו, כחם היום הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים הביא המלאכים עליו בדמות אנשים" וכו' "וירא מהו וירא וירא שני פעמים, הראשון כמשמעו והשני לשון הבנה נסתכל שהיו נצבים במקום אחד והבין שלא היו רוצים להטריחו ואף על פי שיודעים הו שיצא לקראתם עמדו במקומם לכבודו ולהראותו שלא רצו להטריחו וקדם הוא ורץ לקראתם" וכו'.

אברהם אבינו ביום שישי למילה הוא היום שבו הכאב רב יותר, אין נותן מנוח לנפשו מוטרד הוא לחפש אחר האורחים, ורץ ומבקש מהם ליכנס אצלו. כן לק' (כ"א ל"ג) עוסק אברהם בעסק מיוחד של חסד, "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם" ופרש"י "ויקרא שם וכו' על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם, לאחר שאוכלין ושותין אמר להם ברכו למי שאכלתם משלו סבורים אתם שמשלי אכלתם משל מי שאמר והיה העולם אכלתם".

ובאמת כל אחד מורגל בלשונו כי מידת החסד היא מדתו של אברהם. ומקורו מהנביא (מיכה ז' כ') "תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם". ובגמ' איתא (כתובות ח' ע"ב) מעין לשון זו "אחינו גומלי חסדים בני גומלי חסדים המחזיקים בבריתו של אברהם אבינו" ופרש"י "בריתו של אברהם אבינו שגמל חסדים דכתיב ויטע אשל ר"ת אכילה שתיה לוי"ה הרי שמדה זו של חסד מדתו של אברהם אבינו היא, וקרויה 'בריתו'.

ויש להתבונן בזה בהקדם דחז"ל ילקוט תהלים ל"ז (רמז תשכ"ח) עה"פ "לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה" ודרשו ע"ז ממשלי (כ"ג י"ז) "אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום" וכך פי' "קנא בנר שאינו נדעך לעולם ואינו פוסק ואי זה זה כי נר מצוה ותורה אור, אמר הקב"ה קנא שאלמלא הקנאה אין העולם עומד אין אדם נוטע כרם אין אדם נושא אשה ואין אדם בונה בית, אלמלא שקנא אברהם לא היה קונה שמים וארץ, אימתי קנא כשאמר למלכי צדק כיצד יצאתם מן התבה, אמר לו בצדקה שעשינו שם, אמר לו ומה צדקה עשיתם בתבה וכי עניים היו שם, והלא לא היו שם אלא נח ובניו ועם מי הייתם עושים צדקה, אמר לו עם הבהמה חיה ועוף לא היינו ישנים אלא נותנים היינו לפני זה ולפני זה, אותה שעה אמר אברהם ומה אלו אלולי שעשו צדקה עם בהמה חיה ועוף לא היו יוצאים, וכיון שעשו צדקה יצאו, אני אם אעשה בבני אדם שהם בצלמו של הקב"ה על אחת כמה וכמה, אותה שעה ויטע אשל בבאר שבע".

כי הוא אינו הנותן, רק עושה מצוות בוראו שהכל ממנו. ובה חלוק ומיוחד חסדו של אברהם ממפעלו הגדול של נח.

שלימות בחסד

הגמ' (ע"ז י"ח ע"א) מספרת על רבי חנינא בן תרדיון שהלך לבקר את רבי יוסי בן קיסמא בשעת חוליו, והיה רבי יוסי מזהיר אותו ששמע עליו כי מקהיל הוא קהילות ברבים ומלמד תורה, והיה זה בשעה שהרומיים גזרו על כך, ושאלו הרי מן השמים נתנו להם למלך ולשרוף ההיכל ולא נענשו באותה העת, א"כ היאך מקהיל הוא קהילות ברבים לעסוק בתורה ואינו חושש מגזירתם. והשיב לו כי מן השמים ירחמו, ולא קיבל תשובתו זו. ואח"כ שאלו רבי חנינא מהו לענין חיי עולם הבא, ושאלו אם בא מעשה לידו, וסח רבי חנינא כי נתחלפו לו מעות של סעודת פורים במעות של צדקה וחילקם לעניים, על זה אמר לו א"כ מחלקך יהא חלקי ומגורלך גורלי.

ולכא' הדבר תמוה, דכן רבי חנינא עוסק ומקהיל קהילות ללמד תורה ברבים, ובשעת גזירה דיש בזה מסירות נפש, עדיין אין זה סבה 'לחיי עולם הבא' לעומת זאת כאשר נתחלפו לו מעות של פורים במעות צדקה, ונתן גם דמי סעודת פורים לעניים, מזה מתפעל רבי יוסי בן קיסמא עד מאוד, ומבקש מחלקך יהא חלקי ומגורלך גורלי.

הרמב"ם (פיה"מ מכות פ"ג ט"ז) פירש מה שאחז"ל 'רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצוות' ופירש כך ז"ת ד' כי מעיקר האמונה בתורה דכאשר יקיים אדם מצווה מן התרי"ג כראוי, ולא ישתף עמה כוונה מכוונות העולם, אלא יעשה אותה לשמה מאהבה, זכה בה לחיי עולם הבא. וע"ז אמר רבי חנינא כי בהיות ש'הרבה להן הקב"ה תורה ומצוות' ע"כ אי אפשר שלא יהיה לאדם לפחות איזה מעשה אחד שנעשה בשלימות, ועל ידי מצווה זו תחיה נפשו לעוה"ב. וסמך על זה המעשה הנ"ל מרבי חנינא בן תרדיון ששאל 'מה אני לחיי העוה"ב' והשיבו רבי יוסי בן קיסמא כלום מעשה בא לידך, היינו האם נזדמן לך לעשות מצווה כהוגן בשלימות, והשיבו ממעשה חילוף מעות סעודת פורים במעות הצדקה.

אכן שלימות יש בו במעשה זה של חילוף המעות, אף כי נראה שאינו דבר גדול כל כך, מכל מקום מעשה שלם הוא. ויש לפרש אופן שלימותו ע"פ הנ"ל, דהנה המקהיל קהילות ברבים הרי בכל מקום שנכנס מכריזין עליו כי 'מקים עולה של תורה הוא' וודאי אם עושה זאת בשעת הגזירה ומסירות נפש, עאכ"ו שמקבלין אותו בקול תרועה רמה, ושרים לפניו 'מיים' כנהוג, אומנם אין זה מ'חסרוננו' אך מכל מקום אין זה ראייה 'לחיי העולם הבא'. מה שאין כן מעשה זה של מעות סעודת פורים שנתחלפו וחילקם לעניים, היה זה מעשה חשאי, לא ידע ממנו אחד, וזה תשובה לשאלת 'מעשה בא לידך' היינו מעשה שלם כזה שאין בו כל פנייה, מעשה שהעושה אותו אינו 'קיים' שם, דוגמת חסד מבית מדרשו של אברהם אינו.

(ידוע המעשה ממרן בעל האבי עזרי זצוק"ל שאברך מתלמידיו בא לבשרו אחר כמה שנים שזכה לפרי בטן וחפץ לכבדו בסנדקאות לא' מן התאומים שנולדו לו, אך הרב שך הדגיש כי אם יטול סנדקאות הרי שישב סנדק לשני הבנים, ולא יקבל הכיבוד רק במילת א' מהם. ומשאלו לו על מה נתעקש בזה ביאר כי לימים אם יעמדו שני התאומים יחדיו ושאלו לא' מי היה הסנדק ויכריז בגאווה 'הרב שך' והאחר יתכרכמו פניו בבושה, על כן מתעקש הוא ליטול הכיבוד בשניהם, ואף שהיה זה בזיון בשבילו ליטול הכיבוד, חשב הוא על בושותו של האחר בעוד שנים רבות קדימה. וזה חסד שלם, שמנע הבושות מן הזולת בלא שידע על כך אפ"').

מעשה צדיקים במהירות

כאשר מסירים מן הלב כל מחשבה זרה במעשה המצווה, אזי שייך שיהיה מקיים ב'זריזות', וכפי שמבאר המס"י (פ"ז) את האמור באברהם "ואל הבקר רץ אברהם, וימהר אברהם האהלה, ויאמר מהרי" ומבאר זאת ע"פ דחז"ל שכל מעשיהם של צדיקים במהירות. שאין נותנים הפסק זמן לא להתחלתה ולא להשלמתה. ומי אשר מחשבה חיצונית בלבו הרי מעכבתו, שיקוליו אינם רק 'קיום דבר ה' כי אם אפ"ל מחשבת הכבוד כבר נותנת בלבו לשקול אימתי כדאי וכו' הרי שהזריזות תלויה גם בזה.

ובדחז"ל (שה"ש ז' ו') עה"פ מלך אסור ברהטים פי' שאסר עצמו בשבועה שהוא משרה שכינתו בתוך ישראל בזכות מי חד אמר בזכותו של אברהם אבינו שנאמר ואל הבקר רץ אברהם. ע"ש. ובגמ' (סנהדרין צ"ו ע"א) א"ל דהאבות רצו לפניו כסוסים בין בצעי המים ע"ש. ויש לדעת ריצה זו מה עניינה, אדרבה וכי יתכן כלל לרוץ בין בצעי המים. (קושי מאוד להלך שם והדורך שם שוקע ומתנהל בכבדות).

אלא שמכוון הדבר על דרך קיום המצוות, דבאשר דורך אדם בביצה הרי בכבדותו שוקע הוא במהרה, אך אם טרם כניסתו מנתר הוא בקלילות יצלח לעבור אותה בלא לשקוע בה כלל. כך בקיום המצוות, אם האדם מדבק עצמו אל הגשמיות הרי מכבדת היא את מעשיו, לעומת זאת מעשה הצדיקים בזריזות, ומתוך ניתוק מן הגשמיות, בבחינת 'משכני אחרין נרוצה'.

ועיקר החפץ שבא לאהבת ה' בקיום המצוות אינו רק עצם המעשה, כי אם בעיקר מה שמנתק רצונותיו הגשמיים ורץ לעסוק בחפץ ה' ומצוותו, כי ה'נרוצה אחרין' הוא עיקר הדבר. וזה היה במעשיו של אברהם. אך ניתוק זה לא יהיה משיג אותו האדם אלא אם יסיר מלבו מחשבות זרות, אם ישאף ש'לא יהיה הוא קיים' במעשיו, היינו חסדים שלמים מעשים שלמים, בזה זוכים לנתק מן הגשמיות ולבוא למש"כ המס"י (שם) שהנרצה ביותר בעבודת הבורא ית"ש הוא חפץ הלב ותשוקת הנשמה.

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Never Give Up!

Harav Hagaon Yitzchok Caplan shlita

In this parshah the Torah describes how Avraham Avinu and Sarah Imeinu were finally zocheh, after many years of waiting, to their precious child Yitzchak. Avraham was a hundred years old, and Sarah was ninety.

Why did it have to be that way? We know, observes R' Tzadok HaKohen, that it's preferable to minimize the miracle, so that it shouldn't be so clear that Hakadosh Baruch Hu is performing a nes. Why, then, did He wait until Avraham Avinu was already a hundred years old and Sarah was well past her childbearing years?

R' Tzadok answers with a fundamental insight that enlightens us as to the very essence of Klal Yisrael: Hakadosh Baruch Hu specifically wanted the foundation of Klal Yisrael to come about through a situation of complete yiush, where Avraham and Sarah utterly despaired of ever having a child. Precisely in that situation Hakadosh Baruch Hu said, "You're still going to have a child," to show us that there is never a situation where a Yid should give up, because Hakadosh Baruch Hu is always there, and He can do anything, as the passuk says, הַיִּפְּלֵא מֵהָ דָּבָר. In any situation, He can get you out.

R' Tzadok adds that Avraham Avinu himself demonstrated this principle, in last week's parshah, when he pursued the four kings to try to rescue Lot. These four kings had triumphed over the five kings, which indicated how mighty they were. Nevertheless, Avraham Avinu was undeterred from challenging them. The passuk relates that he took 318 people along with him, but Chazal inform us that he actually took along only one person: Eliezer, whose name has the gematria of 318.

What is the significance of the name "Eliezer"?

Moshe Rabbeinu also named his son "Eliezer," giving the following reason: כִּי אֶלְקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיְצַלֵּנִי מִחֶרֶב פְּרָעָה. Chazal tell us that Moshe Rabbeinu had Pharaoh's sword at his neck, and even so, Hakadosh Baruch Hu saved him. Indeed, Chazal urge us never to despair, even if a sharp sword is upon our neck: אֲפִילוֹ חֶרֶב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. The name "Eliezer," which signifies אֶלְקֵי אָבִי בְּעֶזְרִי, conveys this idea of never giving up.

Similarly, Avraham Avinu didn't despair of rescuing Lot, and that idea is symbolized by his taking along Eliezer. R' Tzadok notes that the gematria of Eliezer, 318, is one more than the gematria of יָאוֹשׁ, which is 317. "Eliezer" — which connotes going with Hakadosh Baruch Hu's help — overcomes yiush, banishing despair through the knowledge that Hakadosh Baruch Hu is always there to help.

Keep Davening!

This idea applies in both the realm of gashmiyus as well as the realm of ruchniyus. When a person is davening repeatedly for something, whether a shidduch, parnassah, or anything else, and he finds himself waiting and waiting, he might feel that he's ready to give up. But Hakadosh Baruch Hu doesn't want you to give up! He wants another tefillah!

We see, from Avraham Avinu, that Hakadosh Baruch Hu desires the tefillos of tzaddikim, and He wanted more tefillah from him, waiting until he was a hundred years old to grant his request. Each tefillah brought Avraham closer. Similarly, Moshe Rabbeinu davened 515 tefillos to enter Eretz Yisrael, and he would have kept on going had Hakadosh Baruch Hu not instructed him to stop.

I think Hakadosh Baruch Hu gave us a demonstration of this idea this past year when Rav Tzvi Kushelevsky was zocheh to a son after 65 years of waiting. "I never gave up," he said, and this is what he keeps telling people: Don't give up! Keep on davening, and davening again!

Who would have believed that after 65 years, he was still davening and waiting for a child?

Chazal (Berachos 32b) tell us that when a person davens to Hakadosh Baruch Hu but doesn't get what he wants, he should daven again: קוֹנֵה אֶל ה' חֲזַק וַיֵּאֱמַץ לְבָרְךָ וְקוֹנֵה אֶל ה'. How does it help to daven again? The more the person davens, the more he realizes that only Hakadosh Baruch Hu can help him, and there's nothing too hard for Hakadosh Baruch Hu. Each tefillah brings him closer to this cognizance that Hakadosh Baruch Hu has the ability to answer him: הַיִּפְּלֵא מֵהָ דָּבָר. That's in the gashmiyus realm.

Because, Not Despite

In the realm of ruchniyus, as well, there is no room for yiush, as we know the principle of שָׁבַע יְפוּל צְדִיק וְיָקָם. One of the gedolim said that he had to fall seven thousand times! No matter how many times a person falls, he should never despair, because that's what the yetzer hara wants: that the person should give up. As long as the person is still getting up, then no matter how many times he has fallen, the very fact that he's fighting is already half the s'char. Even if he falls again, he should see that as an impetus to grow even higher.

Rav Hutner would say that people typically interpret the words שָׁבַע יְפוּל צְדִיק וְיָקָם to mean that although a tzaddik falls seven times,

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

he nevertheless keeps getting up. That is how fools understand this concept, says Rav Hutner; wise people understand that the tzaddik only reached that level because he fell seven times and rose each time. As long as a person is not meya'eish, as long as he keeps fighting, he is already being oveid Hakadosh Baruch Hu and receiving s'char.

Often, a person takes on kabbalos during the Yamim Noraim, but already at the beginning of the winter, these resolutions are starting to fall by the wayside. Or it can happen that a person tries to work on something for many years, without success. The main thing is never to give up! Try something else, take a different approach, perhaps ask someone for advice. It's never too late! There are people at late stages in life who have been able to change things about themselves that they thought they would never be able to change and accomplish things that they never thought they'd be able to do.

If You're Important, You Can Succeed

I was thinking that one strategy by which a person could be zocheh not to fall down yet again, after falling numerous times, is to bear in mind the following idea, which can be gleaned from an incident later in the parshah.

When Hakadosh Baruch Hu told Avraham Avinu that He was planning to destroy Sedom, Avraham davened that the city be spared, which itself is fascinating: Hakadosh Baruch Hu said He was going to do something, and Avraham Avinu tries to stop him! As part of Avraham's tefillah he declared: הִנֵּה נָא הוֹאֵלְתִי לְדַבֵּר אֵל ה' וְאֶנְכִי עֶפֶר וְאֶפְרָח. What did he mean when he said, "I am earth and ashes"? Rashi explains that he could have been reduced to earth when he fought the four kings, and he could have turned into ashes when Nimrod threw him into the fire.

Rav Wolbe wonders why the phrase "I am earth and ashes" cannot be understood simply as a way of saying, "I am nothing." Why do Rashi and Chazal have to expound this phrase to mean something more complex?

Rav Wolbe answers that Avraham Avinu understood that it's not a virtue to ignore your own capabilities and declare that you're a nothing. A person is not meant to efface himself and feel worthless. Rather, a person should feel that he is great, and he has the ability to step up and daven even to override what Hakadosh Baruch Hu said He is planning to do!

When Avraham declared that he is earth and ashes, therefore, it must be that he was conveying that he could have turned into earth and ashes during those perilous experiences.

One of the building blocks of a person's avodas Hashem is for him to recognize his own maalos and understand that he is not a nothing. Indeed, Rabbeinu Yonah says, at the beginning of Sefer Shaarei Ha'avodah, that the first step in avodas Hashem

is to recognize the chashivus of yourself and your ancestors and know how beloved you are to Hashem. Realize how great you are! If you realize how great you are, it puts you on a pedestal and elevates you, so that you realize yourself that it's not appropriate for you to act in certain ways. This automatically gives you a certain standing.

Know Your Strengths... And Their Source

In this vein, the Derashos HaRan gives a fascinating explanation of the pesukim וְאִמְרַת בְּלִבְבְּךָ כַּחַי וְעֵצִים יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה. וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתֵּן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת הַיָּדָיִם. We generally understand these pesukim to be conveying that when a person starts becoming wealthy and successful, he begins to brag and attribute his achievements to himself, so the Torah tells him, "No, it's not you, it's Hakadosh Baruch Hu Who is the Source of his success. The Derashos HaRan interprets this as a tzivui, however: A person should say, "Yes, it was my kochos that enabled me to accomplish! But I realize that it was Hakadosh Baruch Hu Who gave me those kochos."

You're right – you have brains, you have brawn, you have good ideas. But just remember who gave you those kochos, those talents, those good ideas. Don't ignore your maalos — recognize them!

Rav Yerucham would say, "Woe to someone who doesn't know his chesronos, but double woe to someone who doesn't know his maalos." A person who doesn't recognize his own strengths is missing the first step in being oveid Hakadosh Baruch Hu.

By recognizing our strengths, we enable ourselves to step up to the yetzer hara and prevent ourselves from falling down yet again. Instead, we can become the tzaddik וְיָשַׁב עַל כָּל מְעַלְמֵינוּ וְיִשְׁבַּע וְיִפְּלוּ צְדִיקֵינוּ וְיִקַּח וְיִשְׁבַּע וְיִפְּלוּ צְדִיקֵינוּ and use all our talents for avodas Hashem.